4me Annee, N° 5. | 4a Jaro, 5a Numero. Januaro 1906 (N° 41) | 4e Jaar, Nr 5.

Oficiala Organo de la « Belga Ligo Esperantista » kaj de la Belgaj Ligaj Grupoj.

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges Affiliés.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen Bond » en der Belgische aangesloten Groepen.

DIREKTORO : Dro M. SEYNAEVE (HEULE-COURTRAI).

REDAKTORO-ADMINISTRANTO : J. COOX, DUFFEL (BELGUJO).

Sendu al la Direktoro :

Ĉion koncernantan la redaktadon de la ĵurnalo : manuskriptojn, novajn verkojn, k. c.

Sendu al la Administranto :

Ĉion koncernantan la administradon : abonojn, anoncojn, petojn pri interŝanĝo, k. c., kaj ĉiujn novaĵojn pri la belga aŭ eksterbelga movado.

Prix des Abonnements :

Abonnement simple (*au moins 1 an*)	4,00 fr.
Avec inscription à la Ligue . . . . . au moins	5,00 fr.
Membre protecteur de la Ligue avec abonnement (Voir Statuts p. II) . . . . au moins	10,00 fr.
Un numéro	0,40 fr.
Collections des trois premières années . chacune	5,00 fr.
pour l'étranger	6,00 fr.

Inschrijvingsprijs :

Enkele inschrijving (*ten minste 1 jaar*)	4,00 fr
Met inschrijving in den Bond. . . . . ten minste	5,00 fr.
Bond-Beschermer (maandschrift inbegrepen, zie Standregelen, p. II) . . . . ten minste	10,00 fr.
Een nummer	0,40 fr.
De drie vorige jaren . . . . ieder	5,00 fr.
Buitenland	6,00 fr.

ABONOJ : 4 fr. ĉiujare. — Unu no : 0,40. — Kolektoj de antaŭaj jaroj, ĉiu 6,00 fr.

La date initiale de l'abonnement est le 1r Septembre. — Si l'on s'abonne dans le courant de l'année, on reçoit les Nos de l'année déjà parus.

Het jaar begint den 1n September.— Indien men inschrijft in den loop des jaars, ontvangt men de vorige nummers.

ENHAVO.
(Sommaire. — Inhoud.)

A.-J. WITTERYCK-DELPLACE.

IMPRIMEUR-ÉDITEUR
BRUGES. NOUVELLE PROMENADE, 4.

DRUKKER-UITGEVER
BRUGGE, NIEUWE WANDELING 4.

LES 16 RÈGLES
DE LA GRAMMAIRE ESPERANTO.

Alphabet. A, B, C (ts), Ĉ (tch), D, E (è), F, G (gue), Ĝ (dj), H (aspiré), Ĥ (ch allemand; pour les Wallons, le h de *bihe, bâhe*), I, J(y yeux), Ĵ(j), K, L, M, N, O, P, R, S (ç), Ŝ (ch), T, U (ou), Ŭ (w pour les Flamands et les Wallons), v, z.

Sauf les exceptions signalées entre parenthèses, toutes les lettres se prononcent comme en français. Elles gardent partout leur son alphabétique.

***

Règle 1. L'Esperanto n'a qu'un article défini *la*, invariable pour tous les genres, nombres et cas. Il n'a pas d'article indéfini.

Règle 2. Le substantif se termine par O. Le pluriel se forme par l'adjonction de *j*. — L'Esperanto a deux cas : le nominatif et l'accusatif; ce dernier est marqué par l'adjonction de *n*, tant au singulier qu'au pluriel : *la patro* = le père, *la patroj* = les pères, nominatif; *la patron* = le père, *la patrojn* = les pères, accusatif.

Règle 3. L'adjectif se termine par A et suit les règles du substantif : *patra* = paternel, *patraj* = paternels.

Règle 4. Les adjectifs numéraux cardinaux sont invariables : *unu* 1, *du* 2, *tri* 3, *kvar* 4, *kvin* 5, *ses* 6, *sep* 7, *ok* 8, *naŭ* 9, *dek* 10, *cent* 100, *mil* 1000. Les numéraux ordinaux se forment en ajoutant *a* aux cardinaux; ils deviennent ainsi de véritables adjectifs et en suivent toutes les règles : *la tria* = le troisième; *la triaj* = les troisièmes. Les multiplicatifs prennent le suffixe *obl* : *la duoblo* = le double; *la dekoblo* = le décuple. Les fractionnaires avec *on* : *la triono* = le tiers. Les collectifs avec *op* : *duope* = à deux.

Règle 5. Les pronoms pers. sont : *mi* (je, moi), *vi* (vous, tu, toi), *li* (il, lui), *ŝi* (elle), *ĝi* (il, elle, neutre), *si* (soi), *ni* (nous) *ili* (ils, elles), Par l'adjonction de A, ils deviennent adjectifs ou pronoms poss. : *mia* (mon), *miaj* (miens), *mian* (mien, accusatif). Les pronoms se déclinent comme les subst. : *min* = moi, me (accusatif).

Règle 6. Les terminaisons verbales sont au nombre de 12 : infinitif *i* : *fari* = faire; présent *as* : *mi faras* = je fais; passé *is* : *vi faris* = vous faisiez, vous avez fait; futur *os* : *ili faros* = ils feront; conditionnel *us* : *ŝi farus* = elle ferait; impératif *u* : *faru* = fais, faites; *ni faru* = faisons; *ili faru* = qu'ils fassent.

Participe actif : présent : *ant* : *faranta* = faisant; passé *int* : *farinta*=ayant fait; futur *ont* : *faronta*=devant faire, qui fera.

Participe passif : présent *at* : *farata* = étant fait; passé *it* : *farita* = ayant été fait; futur *ot* : *farota* — devant être fait, que l'on fera.

L'Esperanto n'a qu'un seul verbe auxiliaire : *esti* = être.

Le verbe ne change ni pour les personnes ni pour les nombres; en le combinant avec les participes passifs, on forme la voix passive : *Mi estas amata* = je suis aimé.

Règle 7. L'adverbe dérivé est caractérisé par la terminaison *e* : *patre* = paternellement.

Règle 8. Toutes les prépositions veulent par elles-mêmes le nominatif.

Règle 9. Chaque mot se prononce tel qu'il est écrit.

Règle 10. L'accent tonique se place toujours sur l'avant-dernière syllabe : fo*i*ro, pa*tr*ujo.

Règle 11. Les mots composés s'obtiennent par la réunion des éléments qui les forment. Le mot fondamental se met toujours à la fin.

Règle 12. Si la phrase contient déjà un mot de sens négatif, l'adverbe « ne » se supprime ; *mi vidas neniun* = je « ne » vois personne.

Règle 13. On met à l'accusatif le complément direct ainsi que le mot qui marque le lieu vers lequel on se dirige : *mi estas tie* = j'y suis ; *mi iras tien* = j'y vais.

Règle 14. Chaque préposition a un sens immuable. Lorsque le choix de la préposition ne s'impose pas clairement, on emploie la préposition *je* qui n'a pas de signification propre. On peut aussi employer l'accusatif et supprimer la préposition, à condition qu'aucune amphibologie ne soit à craindre.

Règle 15. Les mots internationaux ne changent pas en Esperanto; ils en prennent seulement l'orthographe: théâtre=*teatro*.

Règle 16. La terminaison de l'article peut se supprimer et se remplacer par une apostrophe, après une préposition se terminant par une voyelle : *la pordo de l' domo* : la porte de la maison. Elle se supprime beaucoup plus rarement, de même que pour le substantif, dans certains cas notamment comme licence poetique : *Ho mia kor'!* = Oh ! mon cœur.

DE 16 REGELS
DER SPRAAKLEER VAN HET ESPERANTO.

Alphabet. A, B, C (ts), Ĉ (tch), D, E (halflang), F, G (z. a. in het Nederlandsch), Ĝ (dj), H (geadspireerd), Ĥ (ch), I, J (z. a. in het Nederlandsch), Ĵ (z. a. in het Fransch), K, L, M, N, O, P, R, S, Ŝ (z. a. de Fransche ch), T, U (oe z. a. in het Duitsch), Ŭ (z. a. de Vlaamsche w) V, Z.

Behoudens de uitzonderingen tusschen haakjes aangeduid, worden al de letters uitgesproken als in het Nederlandsch. Zij bewaren altijd hunne alphabetischen klank.

***

Regel 1. Het Esperanto heeft slechts één bepalend lidwoord, nl. *la*, dat voor al de geslachten, getallen en naamvallen onveranderd blijft. Het niet bepalend lidwoord bestaat niet.

Regel 2. Het naamwoord gaat uit op O. Het meervoud wordt gevormd door bijvoeging van *j*. — Het Esperanto heeft twee naamvallen : den nominatief en den accusatief; deze laatste wordt gekenmerkt door bijvoeging van *n*, zoowel in het enkelv. als in het meerv. : *la patro* = de vader, *la patroj* = de vaders, nominatief; *la patron* = den vader, *la patrojn* = de vaders, accusatief.

Regel 3. Het bijv. w. (adjectief) gaat uit op A en volgt de regels van het naamw. : *patra* = vaderlijk ; *patraj* = vaderlijk(e).

Regel 4. De grondgetallen zijn onveranderlijk : *unu* 1, *du* 2, *tri* 3, *kvar* 4, *kvin* 5, *ses* 6, *sep* 7, *ok* 8, *naŭ* 9, *dek* 10, *cent* 100, *mil* 1000. De rangschikkende telw. worden gevormd met *a* bij de grondgetallen te voegen; zij worden aldus echte bijvoeglijke woorden en volgen er al de regels van : *la tria* = de derde ; *la triaj* =de derde, meervoud. De vermenigvuldigingstelwoorden nemen het achtervoegsel *obl* : *la duoblo* = het dubbel ; *la dekoblo* = het tienvoud. De breuken nemen *on* : *la triono* =het derde; de verzamelende telw. nemen *op*: *duope*, getweeën.

Regel 5. De persoonlijke voornaamwoorden zijn *mi* (ik, mij), *vi* (gij, u), *li* (hij, hem), *ŝi* (zij, haar), *ĝi* (het, hem), *si* (zich), *ni* (wij, ons), *ili* (zij, hen, hun). Door de bijvoeging van *a* worden zij bijvoegelijke bezittelijke woorden of voornaamwoorden *mia* (mijn), *miaj* (mijne, mv.) *mian* (mijnen, acc).

Regel 6. De uitgangen der werkw. zijn ten getale van 12 : Noemvorm *i* : *fari* = doen ; tegenw. tijd *as* : *mi faras* = ik doe ; verl. tijd *is* : *vi faris* = gij deedt, gij hebt gedaan ; toek. tijd *os* : *ili faros* = zij zullen doen ; voorwaardelijke wijze *us* : *ŝi farus* = zij zou doen ; gebiedende wijze *u* : *faru* = doe, doet ; *ni faru* = laat ons doen ; *ili faru* = dat zij doen.

Bedrijvend deelwoord. Tegenw. tijd *ant* : *faranta*=doende ; verl. tijd *int* : *farinta* = gedaan hebbende; toek. tijd *ont* : *faronta* = zullende doen.

Lijdend deelwoord. Tegenwoordige tijd *at* : *farata* = gedaan (wordend) ; *farita* = gedaan (zijnde) ; *farota* = zullende gedaan worden.

Het Esperanto heeft slechts één hulpwerkw. : *esti* = zijn. Het werkw. verandert noch voor personen, noch voor getallen; wanneer men het met de lijdende deelw. vereenigt vormt men den lijdenden vorm : *Mi estas amata* = ik word bemind.

Regel 7. Het afgeleid bijwoord, wordt gekenmerkt door den uitgang *e* : *patre* = op vaderlijke wijze.

Regel 8. Al de voorzetsels vorderen den nominatief.

Regel 9. Ieder woord wordt juist uitgesproken zooals het geschreven staat.

Regel 10. De klemtoon valt altijd op de voorlaatste lettergreep : fo*i*ro, patr*u*jo.

Regel 11. De samengestelde woorden worden bekomen door de vereeniging der elementen waaruit zij bestaan. Het grondwoord wordt steeds achteraan geplaatst.

Regel 12. Wanneer in den zin reeds een woord voorkomt met ontkennende beteekenis, valt het bijwoord *ne* weg : *mi vidas neniun* = ik zie niemand.

Regel 13. In den accusatief staat het voorwerp, alsook het woord, dat de plaats aanduidt waarheen men zich richt : *mi estas tie* = ik ben er ; *mi iras tien* = ik ga er heen.

Regel 14. Ieder voorzetsel heeft eene onveranderlijke beteekenis. Indien de keuze van het voorzetsel niet duidelijk bepaald is bezigt men het voorzetsel *je* dat geene vaste beteekenis heeft. Men kan den accusatief bezigen en het voorzetsel weglaten, indien zulks geen dubbelzinnigheid te weeg brengt.

Regel 15. De vreemde of internationale woorden veranderen niet in het Esperanto ; zij volgen er slechts de schrijfwijze van.

Regel 16. De uitgang van het bep. lidw. kan weggelaten en door een afkappingsteeken vervangen worden na een voorzetsel dat op eenen klinker eindigt : *de l' mondo* = *de la mondo*. Dit gebeurt ook soms met het naamw., namelijk in de dichtkunst : *Ho mia kor'!* = O, mijn hart !

4me Année, No 5. | 4a Jaro, 5a Numero. Januaro 1906 (No 41) | 4e Jaar, Nr 5.

Oficiala Organo de la « Belga Ligo Esperantista » kaj de la Belgaj Ligaj Grupoj.

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges affiliés.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen Bond » en der Belgische aangesloten Groepen.

DIREKTORO : DRO M. SEYNAEVE.
REDAKTORO-ADMINISTRANTO : J. COOX, DUFFEL (BELGUJO).

NIA DUOBLA KOVRILO.

Ĉi tiu numero montras tre bonan novaĵon. De nun, la « BELGA SONORILO » ĉiam havos duoblan kovrilon aranĝitan tiamaniere ke la interna folio, facile elprenebla, povos tre utili por la propagando.

Ni petas niajn legantojn ke ili bonvolu tre atenti je tio kaj ĉiam uzu la propagandan folion kiun nia ĵurnalo ĉiumonate alportos al ili. Tiu folio, kiu malgraŭ tre malgranda amplekso enhavas ĉiujn informojn necesajn por la novaj varbitoj, tre efike helpos al la agado de niaj amikoj : donite al tiu kiun la B. S. aŭ interparolado ĵus konvertis al la Esperanta afero, ĝi malebligos la perdon de tiu nova aliĝo.

Se tio montriĝos utila, ni povos ĉiumonate liveri kelke da tiuj folioj al niaj propagandistoj : ili bonvolu konigi al ni sian opinion pri tio.

NOTRE DOUBLE COUVERTURE.

Le numéro de ce mois comporte une très heureuse innovation. Désormais la « BELGA SONORILO » paraîtra toujours avec une double couverture, disposée de telle façon que la feuille intérieure, très facilement détachable, puisse servir utilement à la propagande.

Nous attirons sur ce point la très sérieuse attention de nos lecteurs, et les prions de ne jamais laisser inutilisée la page de propagande que notre revue leur apportera chaque mois. Cette page, qui sous un volume très restreint donne tous les renseignements nécessaires aux nouveaux adeptes, constituera un auxiliaire très précieux dans la propagande de nos amis : mise entre les mains de celui qu'une conversation ou la vue du journal vient de convertir à l'idée Espérantiste, elle empêchera cette nouvelle recrue de se perdre pour nous.

Si la chose paraît utile, nous pourrons procurer chaque mois un certain nombre de ces feuilles à nos amis : nous sollicitons leur opinion à ce sujet.

ONZE DUBBELE OMSLAG.

Het nummer dezer maand behelst eene zeer goede nieuwigheid. Voortaan zal de « BELGA SONORILO » altijd verschijnen onder dubbelen omslag, geschikt op zulke wijze, dat het binnenblad, zeer gemakkelijk uitneembaar, voordeeliglijk tot de propaganda kunne aangewend worden.

Op dit punt roepen wij de zeer ernstige aandacht onzer lezers, en bidden hen het propagandablad dat ons tijdschrift hun elke maand zal aanbrengen, nooit ongebruikt te laten. Die bladzijde, die voor de nieuwe aanhangers, al de noodige inlichtingen, onder zeer beperkten omvang opgeeft, zal voor de propaganda onzer vrienden een zeer kostbaar hulpmiddel uitmaken; in de handen geplaatst van dengene, die door een gesprek of door het zicht van ons tijdschrift tot het Esperantisch gedacht overhaald werd, zal zij beletten, dat die nieuwe aanwinst voor ons verloren weze.

Indien de zaak nuttig bevonden wordt, zullen wij iedere maand een zeker getal zulke bladen aan onze vrienden verschaffen: wij bidden hen ons hun gedacht daarover te doen kennen.

Ĉe la Patrujo de la Belgaj Esperantistoj.

La mirinda ekskurso de Sro Putifaro.

« *Estimata Sinjoro. — La Komitato de la « Antverpena Grupo Esperantista » havas la honoron vin inviti al la parolado de Sro Komto Lemaire, Prezidanto de la Belga Ligo Esperantista.* »

Kia bela okazo! Jam de tiel longe mi deziris vidi Esperantistojn!

Tio estis mia revo! De l' tago kiam mi mistere konatiĝis kun tiu idiomo, ĉiuvespere, kiam ĉiuj vilaĝaj pordoj fermiĝis, mi malkaŝis zorgeme miajn lernolibrojn kaj, sub la fumiĝanta lampeto, ektimante pro ia brueto, mi lernis Esperanton. Ho! se miaj amikoj ekkonus tion, kia mokado, kia ŝercado! Kaj plie, ŝajnis al mi ke Esperanto estas sekreta lingvo de internaciistoj, nihilistoj, revoluciistoj kaj aliaj sentaŭguloj: ĉu la respektinda maljuna instruisto de Ranokulo povis diskonigi tian amikaron?

Vidi Esperantistojn! Tre strangaj viroj sendube? Jam ĉiujn iliajn nomojn mi tre bone konis: kiaj nomoj! Strangaj kiel la personoj mem! Van Melckebeke, Coox, Brahms, Seynaeve, Van Pelt, k. c.! Kiam mi legis ilin, malvarmiga frosttremeto ĉiam karesis mian dorson. Vere, mi ankaŭ konis la gloran nomon de Komto Lemaire, sed ĉu mi ne legis iam en grava ĉiutaga gazeto ke estas tre bedaŭrinde ke tiu famulo aliĝis al tiu ridinda Esperanta kanajlaro!.... Nu! mi iros kaj vidos ilin!

Iom kortuŝanta estis la ekiro: la frumatena decembra malvarmeto arĝentigis la arbajn branĉarojn; blankaj nubetoj « per flugiloj de facila vento » vagadis tra la lazura ĉielo; kiel ŝtelisto post nokta rabado, mi timeme, nerimarkate, paŝetadis al la fervojo lernante kaj murmurante Esperantajn frazetojn. Mi vestis min per malpuraj vestoj kaj nepriskribebla ĉapelo protektis mian nerazitan vizaĝon: mia ekstero tre plaĉis al mi kaj ŝajnis posedi karakteron vere Esperantistan: se mi vestus min pli klere, certe oni ne akceptus min.

Fine mi alvenas en Antverpenon, kiun mi nur tre malofte vizitis, kaj mi tuj aliras la havenan malriĉan kvartalon, en kiu kredeble troviĝas la Verda Placo kun la sidejo de l' Esperantista Grupo. Mi timas demandi iun pri la vojo.

Longatempe mi vagadas tra mizeraj stratetoj, ne trovante la Verdan Placon; dume, la ĉielo kovriĝis per grizaj nuboj kaj mistera, malĝoja pluveto dolĉe ekfalas en la mallumiĝanta densa aero. Laca, malsata, mi eniras malpuregan trinkejon kaj, iom plifortiĝinte, mi kuraĝas demandi la mastrinon pri la vojo. Ŝi kompleze ĝin konigas kaj, min rigardante per stranga rigardo, ŝi aldonas ke tie oni povas sendanĝere « labori » nur post la 2a matene. Tre dankante pro la afabla konsilo, mi tremante eliras kaj baldaŭ alvenas al la Verda Placo.

Sed, Dio mia! Ĉu mi revas? La Verda Placo estas belega placo, riĉe ornamita per grandaj konstruaĵoj, kaj tie, antaŭ mi, la « Taverne Royale », sidejo de l' grupo, estas riĉega kvinetaĝa kafejo; grandegan verdan flagon kun la Esperanta stelo agitas la vento, kaj ĉe la balkono estas alpendita brila blazonŝildo. Mi staras senmova, miregante.

Elegante vestitaj personoj senĉese eniras la domegon: ili certe ne estas Esperantistoj.

— « Ĉu Vi ĉeestos morgaŭ la balon de l' Provincestro, Sinjoro? »

— « Ho jes, Fraŭlino, kaj mi tre esperas ke mi Vin...... » Kaj grupo da belaj gejunuloj pasas flanke kaj, babilante en Esperanto, eniras en la sidejon.

Nekredeble! Ĉu tio estas ebla? Mi sentas kapturnojn.... mia cerbo rigidiĝas.....; tamen mi ne povas restadi tie.... kaj timeme mi ankaŭ eniras......

Luksa larĝa koridoro..... blanka marmora ŝtuparo..... kaj subite luma ĉambrego. Honte mi kaŝas min en iau angulon. Antaŭ riĉa kaj eleganta aŭdantaro staras du viroj; la unua estas granda tridekjarulo: nazumo tremetanta sur la nazo kaj tuto da longaj haroj ĉe la mentono donas al li ian profetan, neniel revoluciistan eksteron; pro lia dirado mi ekscias ke li estas la prezidanto de l' grupo, ĉar li nun alparolas en Esperanto malgrandan, maldikan oficiron kies bruston ornamas longa vico da ordenoj: Komton Lemaire, kiu siavice, kiom mirinde! respondas en Esperanto. Liaj flamaj kaj entuziasmaj paroloj pri la beleco de la internacia lingvo naskas bruan aplaŭdadon.

Senlima surprizo, dolĉa feliĉo plenigas mian animon; agrabla vidaĵo de mondo tute nova disvolviĝas antaŭ miaj okuloj: Esperanto ne estas la malestimata mizerulo, la forpelinda sentaŭgulo kiun mi opiniis! Scienculoj kaj riĉuloj amas kaj gloras ĝin en luksaj salonoj.....

Sed ĉiuj lumigiloj estingiĝas kaj Komto Lemaire nun rakontas france pri sia Afrika esplorado en la lando de l' Niam-Niam'oj. Parolante, li paŝadas meze de l' aŭskultantoj kaj montras sur la lumfiguraĵoj ĉiujn detalojn de sia Afrika vivado. Mi admiras tiun homon: lia voĉo, jen dolĉe fluanta, jen akre kaj skue sonanta, montras la bonecon kaj kune la vivegecon de lia karaktero: ĝi estas voĉo samtempe amikiĝema kaj ordonema; lia energia vizaĝo kaj precipe liaj okuloj strange kontrastas kun la duonnigra ĉirkaŭa mallumo. Ho! tiuj okuloj! ili lumas per fulma brilo, ili traboras la nokton kaj similas animon vagantan super niaj spiritoj: la tuta viro montriĝas per la okuloj. Nur dum unu momento ili rigardis min kaj ŝajnas ke mia koro, mia instruista koro, svenas en mia brusto......

Min ekkaptas alloganta, ama sentado; io mirinda, nedirebla kunligas min al ĉiuj aŭskultantoj: la mistera, forta voko de l' interhoma frateco sonas en la aero kaj premas min netolereble..... Mi sentas, mi komprenas, mi vidas fine kio estas Esperanto.....

Ho, feliĉa horo!

Aplaŭdoj vekas min el mia sonĝo dum subite la ĉambrego relumiĝas..... Mi volus alparoli tiujn Esperantistojn, kiuj nun amike interbabilas; sed spegulo montras al mi mian eksteron kaj, honta, mi forkuras.... Tamen feliĉa, tre feliĉa mi estas ĉar mi sentas min Esperantisto kaj ĉar morgaŭ, tion mi ĵuras per la barbo de Zamenhof, ĉiuj Ranokulanoj konos kaj amos Esperanton.

H. C. Putifaro,
Ĉefinstruisto en RANOKULO.

NIA REVUETO!

Centra Oficejo aŭ Centra Komitato? — Kiun do oni trompas ĉi tie? — Ankaŭ iom pri la Lingva Komitato.

Kiam, antaŭ du monatoj, mi redaktis unuan "Revueton", mi certe pensis ke tiu regula ĉirkaŭrigardo al la tuta Esperanta afero, sub tre modesta titolo, estus por mi agrabla laboro kaj ke, iom amuzante la legantojn, — "ŝerce dirite, cele pensite" — mi povus facile instrui ilin pri la ĝenerala movado de nia entrepreno; sed mi neniel antaŭvidis ke tiel baldaŭ — jam nun — mi devos eniri la batalkampon.

En tiu unua "Revueto" (Nro novembra 1905), memoriginte la ĵusajn akrajn disputojn pri utileco de alcentrigo aŭ ne-alcentrigo de nia agado, mi aldonis ke kredeble la preskaŭ tuta Esperantistaro kaj certe la tuta kongreso (krom kelkaj esceptoj) energie malaprobis ĉian alcentrigan organizadon; ke, plie, nur la IIa kongreso definitive solvos tiun demandon. Poste, priparolinte la starigon de la « *Organiza Komitato* » kaj de la « *Centra Oficejo* », mi, sola en la tuta Esperanta gazetaro, mi kritikis la ŝajnan aŭtoritatemon de tiu komitato kaj demandis, ĉu la fondo de la Centra Oficejo ne montriĝus kiel senrajta altrudo de ia centra organizacio.

Multajn aprobajn leterojn mi ricevis.

Ankaŭ la tre estiminda prezidanto de la Organiza Komitato, Sro Generalo Sebert, skribis al mi por certigi ke la Centra Oficejo neniel intencas fariĝi *direktanta* organismo de *Esperantismo* kaj estas nur *privata* fondaĵo, kreita de malavaraj Esperantistoj, por *helpi* al la Organiza kaj Lingva Komitatoj, kaj ĝenerale por *helpi* al ĉiuj Esperantistoj kiel komuna informilo kaj perilo; ke ĝi estas do nur *vera oficejo.*

Tre kontentigaj estis tiuj klarigoj. (*)

Sed en la franca ĵurnalo « *Esperanto* » (nro de 31a Decembro 1905), Sro C. Bourlet, la tro fama prezidanto de l' Grupo Pariza, ĵus publikigis artikolon en kiu, kun nekredebla maltimego, li skribas ke, malgraŭ la volo de la kongreso kaj de la Esperantistaro, la Centra Oficejo, fondita de kelkaj privataj Esperantistoj, vere plenumos la rolon de Centra Komitato kaj regos la tutan Esperantismon!

Jen liaj vortoj:

« La ĵusa kongreso ne kuraĝis. Sed *oni* kuraĝis je ĝia loko, kaj tio estas bonega. El ambaŭ malprecizaj kaj nedifinitaj komitatoj, kiujn ĝi, nenion kreante, kreis, la Centra Oficejo eliris per privata iniciativo. Ni tuj danku la amikojn de Esperanto kiuj fondis tiun utilan organismon kiu, starante super ĉiuj, senpartia, povos fariĝi la unuigilo, la necesa ligilo por kunigi niajn disajn branĉojn. »

« Estas necese ke, jam nun, ni kutimiĝu peti ĝian perilon kaj liveri al ĝi la direktadon de la ekster-nacia propagando, ĝis kiam la kongreso de Ĝenevo definitive difinos ĝiajn rajtojn kaj povojn. »

Poste, malvolvinte sian opinion ke estus pli bone detrui la naciajn societojn kaj ilin anstataŭigi per federoj de l' grupoj, li aldonas:

« Kaj super tiuj federoj (starus) la Centra Oficejo kaj la Lingva Komitato, por solvi la internaciajn aŭ plibone la ekster-naciajn demandojn, kaj organizi la ĉiujaran internacian kongreson. »

Vere, jen estas stranga, strangega *Oficejo*! oficejo, tute privata, kies direktantojn konas neniu, difinita nur por konservi gazetojn kaj arkivojn, sed kiu altrudos al si, kontraŭ la volo de la tuta Esperantistaro, aŭtoritaton tian kian oni neniam maltimis elpensi por ia *Centra Komitato*!

Ĉiuj veraj amikoj de Esperanto tre bedaŭros tiun gravegan kulpon de homo, kiu, kiel multaj aliaj malpli bruemaj, antaŭe faris al Esperanto grandajn servojn sed kiu, de nun kaj por ĉiam, perdas ĉies konfidon.

Silenti oni ne povas hodiaŭ.

Kaj mi mallonge respondas:

Estas malvere ke la kongreso ne *kuraĝis*: ĝi ne *volis*; tion tre bone scias Sro Bourlet kaj ankaŭ pro kiaj motivoj ĝi ne volis;

Nur la IIa kongreso povos decidi pri centra direktanta komitato;

Ĉu liaj diroj estas veraj ĉu ne, Sro Bourlet senhonte atencis la liberecon de la Esperantistoj;

Li nepre kaj ridinde eraras, opiniante ke sufiĉas maltimi senrajte kaj perforte por sukcesi: tion li baldaŭ spertos;

Sro Bourlet verŝajne tre pligrandigos la malamon de la Esperantistoj al centra organizacio: se oni jam tiom multe altrudas al si sen ia rajto, kiom pli multe kun ia rajto!

El la diroj mem de Sro Bourlet (kaj de Sro Generalo Sebert) mi konkludas:

Ke la centra oficejo estas nepre privata organismo: ĝi posedas do nenian oficialan ekziston kaj nenian rajton aŭ povon;

Kaj, se la diroj de Sro Bourlet estas veraj, ke ĝi maljuste altrudas al si aŭtoritaton, kiun akceptos neniu Esperantisto.

Kaj nun, la Esperantistaro postulos plenajn klarigojn:

kiuj estas la direktantoj de Centra Oficejo,
kiaj estas ĝiaj precizaj rilatoj kun la Organiza Komitato,
kiaj estas ĝiaj veraj intencoj kaj celo,
ĉu la diroj de Sro Bourlet estas veraj aŭ ne?

Laŭ Sro Generalo Sebert, la Centra Oficejo estas nur utila informejo; laŭ Sro Bourlet, ĝi volas esti ĉiopova, superreganta Centra Komitato.

Kiun do oni trompas ĉi tie?

Aŭ plibone:

Kiu do trompas nin?

***

En la sama artikolo, Sro C. Bourlet defendis strangan opinion: li konsilas neniigi ĉiujn naciajn societojn kaj jurnalojn (precipe en Francujo, sendube?) sed starigi fortikan ekster-nacian organizacion (sub la ĉiopova aŭtoritato de la Centra Oficejo). Ĝis nun ni preskaŭ ĉiuj opiniis ke kontraŭa agado estas preferinda: starigi aŭ plifortigi la naciajn societojn, sendepende de ia internacia aŭtoritato. Stranga mistero..... ne por ĉiuj!

(*) Cetere, neniu povas dubi pri la granda utileco de tia informejo kaj pro ĝia fondo (konsiderante en ĝi nur *oficejon*) ni devas tre danki kaj laŭdi la organizintojn.

Dro M. S.

Vere, la regado de Centra Oficejo alportos al ni multajn surprizojn!

***

Ŝajne kontraŭ, eĉ sub la Organiza Komitato, efektive super ĝi staras la Lingva Komitato, ĉar ĝin rajte kaj definitive akceptis la kongreso, konsente kun la tuta Esperantistaro. Laŭ la ĝenerala opinio, ĝi alportus tre grandan utilon. Ĉu efektiviĝas aŭ efektiviĝos tiuj esperoj? Mi ne ankoraŭ povas respondi; tamen, mi devas diri ke la maniero, en kiu oni kreis ĝin, igis tre malfacila por ĝi prosperan agadon. Unu sola racia maniero ekzistis (pri tio ĉiuj konsentis) por starigi ĝin: la Aŭtoro de Esperanto, kiu konas la Esperantistojn indajn kunlabori en liaj lingvaj laboroj, devis mem elekti ilin; ĉia ajn alia maniero estis malbona kaj danĝera. Tion Dro Zamenhof ne volis fari. Mi ne detale priskribos la uzitan manieron; mi nur diros ke ĝi estis stranga, vere tute stranga.

Kaj tiamaniere oni donis al ni lingvan komitaton, en kiu multo da komitatanoj (mi ne timu malkovri la veron: « Pri la ŝtrumpa truo scias nur la ŝuo ») eĉ ne skribas korekte la lingvon! Sro E. Boirac, la eminenta rektoro de la Universitato de Dijon — jen almenaŭ unu plej bona elekto! — konsentis gvidadi la laborojn de la komitato sed tiu ofico certe ne estos facila! Ĝis nun la komitatanoj faris nenion, ricevis nenian komunikaĵon, kvankam tre urĝas iliaj laboroj. Evidente la lingva komitato, kiu enhavas ĉirkaŭe 70 (!?) membrojn, povos utile laboradi, nur se oni tre malgrandigos tiun nombron. Kiamaniere oni faros tiun malgrandigon, tion mi alifoje ekzamenos. Sed jam nun mi diru ke tio estas tre grava demando, de kies solvo dependas la sukcesa laborado de la komitato. Tion oni ne forgesu. Se la vera lingva komitato estos bone elektita, ĝi efike laboros; se ne, ĝi ne sole ne utilos, sed eble malutilos Esperanton. « Melku bovon senfine, ĝi lakton ne donos »!

Dro M. Seynaeve.

Danco de la Afiksoj.

Mi lernis Esperanton nur de kelkaj tagoj, kaj mi trovis tiun lingvon tiel interesa, ke mi ĉiam tre bedaŭre forlasis mian libreton.

Dum la sama tempo, la vetero estis pluva kaj malvarma, multajn malsanulojn mi kuracis, kaj ĉiuvespere tre laca mi reeniris hejmen.

Ian tagon, mi ankaŭ ekmalsaniĝis: grandaj tremfrostoj trairis mian dorson, mi sentis perfortajn pulsobatojn en miaj tempioj, kaj, kiam mi stariĝis, ĉio turniĝis ĉirkaŭ mi. Ha! kiel kuracisto suferas, kiam febron havas li mem!

Mi estis devigata min enlitigi. Baldaŭ okazis la jena sceno.

Mi ekaŭdis voĉojn kriantajn: « Sonorilo, Sonorilo, Sonorilo...! »

Subite IGI kaj IĜI eniris mian ĉambron; ili ambaŭ havis maldikajn krurojn kaj brakojn, kaj longajn fingrojn; ili tenis sin reciproke per la mano. Kun ridetanta mieno, ili antaŭeniris al mia lito kaj klinis sin antaŭ mi. Poste, ili disiĝis je kelkaj metroj. Tiam IĜI ekkaptis sian signon (^), kiu havis la formon de « kloŭna » ĉapelo, kaj ĵetis ĝin al IGI. Tiu ĉi tre lerte ricevis ĝin sur sian kapon, kaj reĵetis ĝin al IĜI. Tiu ludo longatempe daŭris; ĝi tedis kaj doloris min . . . .

INO eniris, portanta IDO'n sur sia nuda kaj malgrasega brusto, kaj sekvata de ETO, kiu ploris kaj tenis ŝin per ŝia flikita robo . . . .

Eniris ankaŭ ISTO kune kun ILO; kaj subite preskaŭ ĉiuj aliaj Afiksoj enĵetis sin en mian ĉambron, saltante kaj bruegante.

Mi ne povis rekoni ilin; ĉar ili estis kovrintaj siajn vizaĝojn per diverse kolorigitaj maskoj, sed mi komprenis ke ili estas Afiksoj.

Kia bruego, kia netolerebla doloro! Al mi ŝajnis ke mia kapo estas tuj krevonta . . . .

Profunda silento anstataŭis la bruegon: ESTRO eniris, tre riĉe vestita per oraj kaj arĝentaj vestoj. Li longatempe paroladis, sed tiel rapide, ke mi komprenis nenion; kaj la Afiksoj silente aŭskultis lin. Poste, li fierege eliris kun la mano sur la tenilo de sia glavo. Kiam liaj spronoj ektintis sur la strato, infera rondiro komenciĝis en la ĉambro. Tenante unu la alian per la manoj, la Afiksoj ekrondiris ĉirkaŭ mi tiel rapide, ke ĉiuj spiregis kiel vapormaŝinoj. ETO pli kaj pli ploregis, kaj penegadis por sekvi INO'n; IDO alpendanta al IN'a mamo estis terurege skuata.

Pli kaj pli rapidis la rondiro, kaj mia lito baldaŭ estis altirita en ĝin. Tial mi ankaŭ rondiris kaj rondiradis. Mi vidis preskaŭ nenion plu sed ĉiam mi sentadis grandajn pulsobatojn en mia kapo, ĉiam mi aŭdadis la spiregantajn Afiksojn, kaj la voĉojn senĉese ripetantajn: « Sonorilo.....! » . . . . . .

Tre malproksime, sur altega monto, mi ekvidis blankan kaj brilegan globon. Mi rekonis EGO'n. Rapidege ĝi alproksimiĝis pli kaj pli grandiĝante. Ĝi ŝajnis kvazaŭa levango, kiu eniris mian ĉambron, kaj tute sufokis min sub sia pezego . . . . . .

Ĉiuj Afiksoj estis malaperintaj; dolĉa kvieteco regis en la ĉambro; kaj kvankam mi estis mortinta, mi estis tre kontenta . . . .

Oni enkondukis min al la tombejo. Grandega amaso da amikoj kaj da Esperantistoj alvenis. Sur la vojo ĉiuj manpremis min. Mi marŝis post la ĉerko, inter la Afiksoj portantaj kandelegojn. Bela suno brilis; la hirundoj pepante disflugadis super niaj kapoj; kaj mi ekpensis ke estas malĝoje morti dum la printempo. Ce l' rando de l' tombo, ia honorinda Esperantisto eltiris skribaĵon el interna poŝo de sia belega verda vesto, kaj laŭte tralegis kortuŝantan paroladon kiu finiĝis jene: « Vi forlasas nin; sed vi tuj alvenos en la Esperantistan paradizon, kie vi estos akceptata, kiel virtulo, inter la feliĉeguloj! » — Sed spite tiuj ĉi belaj certigaĵoj, mi ekmaltrankviliĝis. Mi ne estis certa, ke mi estis tute mortinta; kaj, kiam oni volis min entombigi, mi tiel kontraŭbatalis, ke mi subite vekiĝis.

Dro A. Melin.

DIVERSAĴOJ.

Interesa gvidlibro de Gento. (*) — Tiu ĉi ĵus eldonita verko ne estas unu el tiuj multaj gvidlibroj, nomantaj rapide kaj seke la vidindaĵojn de urbo kaj eldonitaj laŭ komerca celo de profitama presisto! Tiu ĉi 220-paĝa libro estas serioza verko historia, scienca, arta : dudeko da Gentaj scienculoj kaj artistoj, inter kiuj la urbestro mem, profesoroj de l' Universitato, advokatoj, bibliotekistoj, konservistoj de muzeoj kaj arĥivoj, k. c. skribis aron da monografioj historiaj pri la konstruaĵoj pratempaj kaj nunaj, la institucioj (Universitato, malsanulejo, muzeoj k. c.), la parko, la haveno, la industrio, la komerco, la laboristoj kaj la sociala vivo de Gento. Ĉiu el tiuj ĉapitroj estas multvalora dokumento scienca pri la ĉefurbo de Flandro, kaj dank' al la bonvolo de multaj anoj de la fotografarta societo, kiuj pruntedonis kliŝaĵojn, la libro enhavas pli ol du cent mirinde belajn fotogravurojn bistre koloritajn (almenaŭ unu sur ĉiu paĝo), montrantajn ĉiujn mirindajn konstruaĵojn, stratojn, placojn, internaĵojn, objektojn artajn, pentraĵojn, k. c. k. c.

Antaŭ la monografioj estas presitaj « Mallonga historio de Gento », verkita de l' altestimata historiisto belga kaj profesoro en la Genta Universitato, S° Pirenne, kaj « Promenade pittoresque » en kiu, la aŭtoroj bibliotekisto Paul Bergmans kaj pentristo Heins, ne forgesis montri eĉ la plej sensignifan vidindaĵon ĉu malnovan ĉu nuntempan. Por la turistoj estas presita en la komenco de l' libro naŭpaĝa sciigo praktika pri stacidomoj, fervojoj, poŝtoj, telegrafoj, telefonoj, tramvojoj, hoteloj, tarifoj de veturiloj, konsulejoj, bankoj,, kc. kc. En la fino de l' verko estas tre legebla, dulingva, kolorita plano.

La aŭtoroj do celis samtempe utile servi al la fremduloj kaj eldoni por la klerularo verkon historian, sciencan kaj inspirintan de vera amo al sia naskiĝurbo. Ili plej bone prosperis : ilia gvidlibro, pro sia scienca indeco, konservos sian valoron kaj restos ĉiam konsilinda dokumento de loka historio por la venontaj generacioj.

La foiro de l' servistoj. — La dungfoiro de l' servistoj kaj servistinoj,enmetita en la ĉie konatan operetonfrancan: *Les Cloches de Corneville* (La sonoriloj de Corneville) ekzistas ankoraŭ en diversaj vilaĝoj Francaj kaj Alzacaj. Ĝi okazas ankoraŭ eĉ en la urbo Metz, ĉiujare, je l' tago de Sankto Stefano (26an de Decembro).En ĉi tiu jaro, la kamparistoj kaj farmistoj dezirantaj dungi servistojn estis tiel grandnombraj kiel tiuj lastaj mem, kaj multe da altprezaj kontraktoj estis farataj. Kulturĉefo postulis salajron okcentfrankan por unu jaro, kaj junaj plugistoj, apenaŭ ekslernantoj, ricevos tridek ĝis tridek kvin frankojn ĉiumonate. — Pratempe, la blua aŭ griza bluzo de la dungotoj kaj la blanka kufo de la vilaĝaninoj Lorenaj donis al tiu foiro vidaĵon pentrindan. Nuntempe, mastro kaj servisto ne estas plu distingeblaj.

Koroj de reĝoj kiel koloriloj. — Dum la franca Revolucio estis detruataj multaj funebraj monumentoj en la ĉefpreĝejo de St. Denis kaj en la preĝejo de la « Grands Jésuites » en kiuj estis konservataj multaj koroj de reĝoj kaj reĝaj princoj kaj princinoj. — Redaktoro de la franca gazeto *Le Temps* konigis la strangan sorton de kelkaj el tiuj koroj : Arĥitekto Petit-Radel kontrolis la detruigon de l' monumentoj ; du pentristoj el lia amikaro alestis: Saint-Martin kaj Droling. Ambaŭ deziris kolorilon brunan, malrapide sekiĝantan, nomatan « momie » kaj konsistantan el aromatoj devenantaj de korpoj balzamumitaj. Tiutempe, tiu kolorilo estis tre malfacile akirebla kaj, sekve, tre multekosta. La okazo de l' malfermiĝo de la vazoj enhavantaj la reĝajn korojn estis tenta : Petit-Radel vendis al Saint-Martin la korojn de Ludoviko XIIIa kaj de Ludoviko XIVa, kaj al Droling dekunu korojn, inter kiuj tiun de « Madame », (Hendrikino-Anna de Anglujo, dukino de Orleans, glorita per funebra elparolado de Bossuet).

Estas do tre eble ke la koro de « Madame » eniĝis kolore en la « Interno de kuirejo » de Droling, pentraĵo videbla en la Muzeo « Louvre » en Parizo ! !

Infana mortado. — La filantropoj okupas sin, inter aliaj demandoj, pri la infana mortado, kaj serĉas rimedojn por ĝin malpliigi : oni kreas societojn por doni bonan nutraĵon, aŭ por sendi ĉiujare aron da junaj lernantoj el la laborista klaso, dum parto de la libertempo ĉu al la marbordo ĉu al la kamparo, k. c. — En Longwood, ĉirkaŭurbo de Huddersfield, en graflando York, (Anglujo), estis elpensata nova rimedo. — Tiu ĉirkaŭurbo konsistas el laborista loĝantaro kaj kelkaj farmistoj. Dum la dek lastaj jaroj la cifero de l' infana mortado estis 122 °/o.— Komitato konsistanta el sinjorinoj,por kontraŭbatali tiun staton, agis jene: donaco 25-franka estis promesata al ĉiu familio Longwood'a kies infano, naskiĝinta la 9an de Novembro 1904a, vivus aukoraŭ la 9an de Novembro 1905a. — La promeso estis skribata sur karto donata al la patrino kaj enhavanta plie konsilojn pri la zorgoj donotaj al la infano dum tiu periodo. La sinjorinoj mem, de tempo al tempo, vizitis kaj helpis la patrinojn. Je Kristnasko, Pasko, kc la buboj ricevis donacetojn, kaj je la alveno de malfacilaj epokoj de l' jaro (varmo somera, frosto vintra) la komitato skribis al la patrinoj, leterojn kun specialaj konsiloj pri zorgoj donotaj dum tiuj sezonoj.

Tiu unujara provo donis mirigan rezultaton : la proporcio de l' mortado malaltiĝis de 122 °/oo ĝis 54 °/oo kaj, pro la diskonigo al la patrinoj, precipe al la junaj, de la zorgoj ĉiuspecaj donotaj al infanoj, la provo ne sole profitis al la novenaskitoj, sed ankaŭ al ĉiuj infanoj ĝenerale. Jen estas rezultato esperoplena !

(*) **Gand** : *Guide illustré, publié sous les auspices de la Commission locale des monuments : Kosto : 3 frankoj, broŝurita ; 4 frankoj, bindita.*

PINO

Dediĉita al Sinjorino R. Junck.

de TETMAJER *(pola poeto).*

La sola pino bruas
Sur kruta la ŝtoneg'....
Ĉe la piedoj ĝiaj
Nigriĝas profundeg'....

Ĉirkaŭas ĝin malvarmo,
Malgaja mur' granita.....
Kaj supre nigrajn nubojn
Kurigas vent' subita...

Per la dezerto ŝtona
De ĉie ĉirkaŭita,
La sola pino bruas
Senfine ĉagrenita......

Esperantigis
Leo Belmont.

FRANCA-FLANDRA FAKO.

Pensées modernes.

Le dîner finissait. Sur la longue table les verres à demi pleins s'alignaient en tirailleurs, entre les fleurs qui achevaient de mourir et exhalaient des parfums fades. Les fruits croulaient hors des larges coupes de cristal, réfléchissant l'éclat des lumières sur leur épiderme poli. Les fromages passaient, odorants et gras. On versait du champagne. La fumée capricieuse des havanes montait lentement vers le plafond, et des violons invisibles égrenaient dans l'air chaud des valses langoureuses. « Ainsi, dit Brillat-Savarin, pendant que la cour du roi des Phéaciens se régalait, le chantre Phémius célébrait les faits et les guerriers des temps passés. »

Alors, comme la digestion commençante ralentissait le cours de la conversation, mon savant ami, le docteur américain Mac-Kintosh parla, et sa voix grave et nette, éclairée préalablement par l'absorption d'un verre d'eau minérale, était d'or.

— Le modernisme, déclara-t-il sentencieusement, est à la fois un bien et un mal. Il a raccourci les espaces, il a allongé le temps en nous dotant de la vitesse, ignorée des anciens ; il a lancé sur les routes des mécaniques mugissantes, il a livré la mer aux vaisseaux, il a percé la montagne ; il a inventé la télégraphie, avec et sans fil, le téléphone, le phonographe, le journal, la dynamo et le tapioca ; demain, il nous mettra en communication avec les gens des autres planètes. Tout cela sont des choses excellentes.

« Cependant il y a un revers à cette médaille. Nous allons trop vite, aujourd'hui, à mon sens Nous n'avons plus le temps de penser..... »

Quelques cigares s'étaient éteints. Les violons se turent. On écoutait le docteur qui développait son brillant paradoxe.....

— Oui, je le répète : on n'a plus le temps de penser. Autrefois, on n'acceptait rien à la légère dans le domaine de la pensée. On lisait, on discutait, on pérorait, quelquefois même, je l'avoue, à propos de vétilles. On parlait gravement de la question du jour, on l'examinait sous toutes ses faces ; les dépêches tendancieuses, les canards, les bruits venus d'on ne sait où ne démolissaient pas demain ce qu'on avait cru hier.

« Rien de pareil en ce moment. L'écrit et l'imprimé envahissent tout. Mille sujets occupent notre attention. Guerres et révolutions se succèdent. Toujours, toujours du neuf ! Il en vient de partout, de l'Afrique, de l'Amérique et de la Chine. Les démentis, les nouvelles contradictoires pleuvent comme grêle, et les limites du savoir humain, de l'activité universelle se sont étendues tellement que personne ne saurait se vanter de pouvoir, d'oser seulement les suivre !

« Que s'en suit-il ? C'est que nous ne connaissons *bien* que peu de choses. Nous nous cantonnons tous dans une spécialité, dans un genre. Le médecin devient oculiste, et l'avocat ne s'occupe plus que de surestaries. Il y a pis, malheureusement. Ne connaissant parfaitement — et encore ! — que *quelques* choses, nous n'avons qu'une culture générale très imparfaite. Il n'existe plus, à proprement parler, d'encyclopédistes, et ce défaut, cette tare, qu'un examen attentif découvrirait chez chacun d'entre nous, y compris votre serviteur, nous porte à accepter sur des sujets, qui nous sont inconnus ou peu familiers, des opinions toutes faites, des jugements préconçus. En outre, comme nous nous rendons parfaitement compte que la science ou l'esprit modernes varient avec une inconcevable facilité, nous nous en tenons préférablement à une impression première, bonne ou mauvaise. Enfin le conservateur acharné qui sommeille dans notre cœur nous porte à défendre, à fortifier cette première impression. Peu de gens ont sur plusieurs grands problèmes, des idées claires, nettes, logiques, réfléchies, raisonnées. Elles ont lu ceci, elles ont entendu dire cela, et cette opinion superficielle suffit à leurs multiples ambitions. Voilà ce qu'a fait le modernisme ! »

Ce discours souleva d'unanimes protestations, car il froissait l'amour-propre de certains convives, et chatouillait la susceptibilité de tous.

— Sans doute, s'écria l'aimable amphitryon (1) qui avait écouté avec attention le bon docteur; sans doute, nous possédons un savoir général moins approfondi que les anciens Grecs ; en revanche il est plus étendu. Vous ne me ferez jamais dire, cependant, que nous ne puissions porter un jugement sain sur un grand problème qui intéresse toute l'humanité !

— Je relève ce défi, répartit le savant, et je vais, avec votre assentiment, vous mettre tous à l'épreuve.....

— Bravo !

— Et vous prier, donc, de me dire ce que vous pensez d'une question qui ne devrait être étrangère à personne.

— Nous sommes tout oreilles.....

— Eh bien, que pensez-vous d'une langue internationale ?

— Utopie !

— Impossibilité !

— Rêve de savant !

— Parlez-moi du volapük !

— Ohé ! le bolak !

— Enfantillages !

— Vous croyez à cela, vous ?

Le docteur Mac-Kintosh, mon savant ami, ne dit mot. Mais il tira de sa vaste redingote un amas de papier multicolore. On y remarquait dix revues, vingt grammaires, cent lettres et cartes postales écrites en Esperanto et venues de tous les coins de la terre. Il les étala posément, en lut quelques-uns, les commenta, exposa des témoignages certains et distribua des brochures de propagande, qui furent très bien reçues et qu'on examina sans dédain.

Alors on servit le café, et, prudemment, on parla d'autre chose. VIEILHOMME.

(1) Nom d'un prince thébain, fils d'Alcée, roi de Tyrinthe, aïeul d'Hercule, et époux d'Alcmène.

L'Esperanto à l'Etranger.

Angleterre. — Notre confrère « *The British Esperantist* » annonce que le journal « *The Daily News* » publie tous les jours un article **en Esperanto**. Mais comme ce journal a posé comme condition la fourniture de nouvelles journalières, notre confrère prie tous les samideanoj de vouloir bien lui envoyer de temps en temps de petits articles de 150 à 300 mots, quel qu'en soit le sujet: politique, religion, commerce, sciences, mœurs, coutumes, etc. à condition que ce soit de la nouveauté. Il n'est pas nécessaire que le style ou l'écriture soient parfaits, parce que tout passe par les mains d'un rédacteur spécial.

A envoyer à M. S. Nicholl, 9, Trogmorton-avenue, London, E. C.

Quelques groupes se sont encore fondés en ces dernières semaines: à *Oldham*, *Tunbridge Wells*, *Norwich*, *Bristol*, *Batley*.

La Direction du « *Northern Polytechnic Institute* », de *Londres*, a autorisé M G. L. Brown à donner un cours d'Esperanto dans un de ses locaux, mis gratuitement à la disposition des organisateurs. On y préparera les étudiants qui se destinent aux examens de la Chambre de Commerce de Londres.

A quand la Chambre de Commerce d'Anvers?

***

Allemagne. — Le « *Germana Esperantisto* » annonce la récente fondation de groupes à *Elbing*, *Wiesbaden* et *Halle*, et d'un *Stenotachygraphen-Esperantisten-Verein* à *Weiler* (Alsace).

Les journaux allemands sont peu à peu entraînés dans le mouvement général, quoique lentement. Cependant on en trouve qui ne *veulent* pas se laisser convaincre (tout comme chez nous, du reste, et encore ailleurs). Ainsi, la « *Vossische Zeitung* » a publié un article défavorable, envoyé par K. Blind, de Londres, mais a refusé de faire connaître la réplique donnée par un Espérantiste berlinois, M Wetekamp, sous prétexte que les arguments espérantistes sont déjà connus!

Est-ce que, par hasard, les arguments *contre* l'Esperanto ne sont pas connus, eux aussi? Ils n'en sont cependant pas meilleurs.

***

France. — Dans « *Lingvo Internacia* » nous relevons une critique flatteuse au sujet de « *Paĝoj el la Flandra Literaturo* ».

A *Lyon*, présentation d'un jeune étudiant, réfugié russe, qui, en dehors de sa langue maternelle, n'a pour tout moyen de communication que l'Esperanto, qu'il a appris au bout de quelques mois, alors que le français, qu' il a étudié pendant 7 ans, ne peut lui rendre en ce moment aucun service.

Rappelons à ce propos qu'il y a 3 ans, un jeune Bulgare, Mr Kanef, est arrivé en Belgique, ne connaissant lui aussi, que sa langue maternelle et l'Esperanto, et que ce fut au moyen de l'Esperanto que notre ami L. Blanjean (qui ne connaît d'ailleurs pas la langue bulgare), lui apprit le français.

Dans les notes des officiers, en France, quelques généraux et colonels citent: « écrit, lit et parle Esperanto » tout comme ils le font pour l'allemand, l'anglais, etc. C'est un point important à noter.

Le *Groupe d'Amiens* nous envoie une circulaire nous informant qu'il se propose de demander un emplacement dans les locaux d'une Exposition industrielle, mi-internationale, qui s'ouvrira à Amiens dans le courant de cette année. Il demande que les Espérantistes étrangers envoient des documents, cartes postales, prospectus en Esperanto. Adresse: M. Tassencourt, 1, rue d'Alger, Amiens.

M. Chapelier, de Bruxelles, a rallié à notre cause le journal marseillais « *L'Ouvrier des Ports* », qui, sous la signature de notre compatriote, publie un article de deux colonnes en faveur de notre langue. Il est probable que bientôt nous verrons l'Esperanto en usage pour les relations internationales des différents organismes prolétaires.

***

Russie. — Nous venons de recevoir « *Ruslanda Esperantisto* » ou plutôt des fragments de ce journal, déchirés, mutilés par suite, sans doute, des terribles circonstances dans lesquelles son voyage s'est accompli. Le caractère de ce journal est sérieux et énergique; il nous montre des gens froidement résolus à sortir victorieux de ce que, de loin, nous sommes enclins à considérer, à tort ou à raison, comme une impasse. L'arrivée tardive de notre confrère ne nous permet pas de l'analyser.

***

Suisse. — « *Svisa Espero* » annonce l'existence ou la formation prochaine de groupes à *Nyon*, *Winterthur*, *Genève* (avec, dans cette dernière ville, un cours à la « Berlitz School »), *Bâle*, *Lucerne*, *Neuchâtel*, et ouverture de nouveaux cours à *Aarau*, *Rolle*, *Morgues*, *Montreux*, *Chaux-de-Fonds*.

J. Coox.

Esperanto bij de Onderwijzers.

BOEKENNIEUWS.

Onze bijdrage van vorige maand *Onderwijs in het Esperanto* was even verschenen, toen wij in het vinnige en door heel het land verspreide *Journal des Instituteurs* onder de handteekening van den Heer hoofdopsteller Edgard Cantinieaux een zeer merkwaardig artikel lazen, dat wij zoo vrij zijn hieronder te vertalen en dat wij met vreugde mede deelen, omdat het in nauw verband staat met het welslagen van het Esperanto en met de denkbeelden, die wij in onze bijdrage hadden vooruitgezet.

De Heer Cantinieaux drukt zich uit als volgt:

ESPERANTO.

De nieuwe wederlandsche hulptaal Esperanto van immer grooter belang wordende in de betrekkingen tusschen de volkeren, zoo is het noodig dat allen, die den internationalen vooruitgang volgen, deze wereldtaal ten minste kunnen lezen.

Bij het Congres van Luik werd een wensch aangenomen door al de afgevaardigden, opdat het Esperanto ingevoerd worde voor de betrekkingen tusschen de opvoeders der verschillende landen.

Om tot dezen uitslag bij te dragen beginnen wij heden de openbaarmaking van eenen volledigen leergang der taal Esperanto, dien wij verschuldigd zijn aan den Heer Mathijs, zoon, professor van Esperanto en gemeente-onderwijzer te Leuven.

De Heer Mathijs, die eene zoo uitstekende vertaling geleverd heeft over het onderwijs in Bohemen, is een specialist in de nieuwe taal.

Onze lezers zullen, wij zijn er overtuigd van, met groote belangstelling dezen zoo nuttigen leergang volgen. Wij raden hun sterk aan de verzamelingen van het blad te bewaren, die daarop betrekking hebben.

Aldus zullen zij, zonder kosten, het middel hebben om te studeeren en te verstaan eene taal, die geroepen is tot eene onloochenbare toekomst, gezien de aanmoedigingen, die haar uit alle landen der wereld toekomen, — eene taal, die de hindernissen van de verscheidenheid der spraakgebieden zal doen verdwijnen, — eene taal, die aan den menschelijken geest eene nieuwe overwinning zal verzekeren, die gemakkelijker en hartelijker zal maken de betrekkingen tusschen de volkeren en het beste middel van propaganda zal wezen voor den Wereldvrede.

Als gevolg van deze warme inleiding ving op 21n December j. l. de Heer Mathijs zijnen leergang aan. Tot nu toe heeft hij gehandeld over de uitspraakleer en het gebruik van het lidwoord De kursus zal van week tot week worden voortgezet.

De Heer Mathijs is een man, die het Esperanto grondig machtig is; hij is daarbij begaafd met stevige onderwijskundige kennis en sedert lang onzer zaak met hart en ziel toegedaan. Wij zijn overtuigd, dat hij het ontworpen werk ten goede zal leiden,en wenschen hem allen bijval in zijne onderneming, voor welke wij de beste, de hoogste verwachtingen koesteren.

***

De leergang van den Heer Mathijs roept weder onze aandacht op de handboeken over Esperanto. In het vorig nummer der B. S. drukten wij den wensch uit, meer toepassingen, meer oefeningen daarin aan te treffen, vooral zulke, die aan het werkelijk leven ontleend zijn.

In eenige mate hebben wij sindsdien eene zekere bevrediging gekregen. Wij maakten namelijk kennis met een drietal werkjes en in eerste lijn met

Esperanto. — *Notions élémentaires et exercices de conversation par Théophile Cart.* (1).

Dit handboekje is, zonder de minste voorbehouding, uitmuntend. Het is bestemd voor diegenen, welke eerst met Esperanto aanvangen, en is zoo klaar, zoo geleidelijk opgesteld, dat het den leerling werkelijk lust geeft voor de studie en tot groote aanmoediging strekt aan hen, bij welke het leeren eenigszins moeilijk van der hand gaat. De Heer Cart vangt aan met de regels van uitspraakleer en roept vooral de aandacht daarop, dat de klemtoon altijd op de voorlaatste lettergreep valt, eene waarschuwing, die bijzonder voor de Franschen hoogst noodzakelijk is. De verschillende punten van spraakleer en woordvorming leidt hij af van verhalen, die aan het onmiddellijk practisch leven ontleend zijn, en waarop menigvuldige vragen van toepassing volgen.

Gaarne zouden wij eenige aanhalingen aan het voortreffelijk boekje van den Heer Cart als proeve van bewerking ontleenen, maar wij vreezen misbruik te maken van de gastvrijheid der B. S., en toch — wij zijn overtuigd, dat onze lezeressen en lezers zich onverwijld bedoeld werkje zullen aanschaffen : de prijs is gering en de waar uitstekend.

(1) 32 bladz. 8°. Prijs fr. 0.25; met de verbeterde opgaven fr. 0.45.

Overigens werd op weinige weken eene oplage van 4000 exemplaren uitverkocht.

***

Laten wij nu zeer eervol vermelden het werkje *Instruado per bildaro*, hetwelk even als het handboekje van den Heer Cart verschenen is te Parijs in de *Presa esperanta societo*, 33, rue Lacépède; het kost slechts 25 centiemen.

Op een printenblad van 20 vakjes worden ons voorgesteld tooneelen uit de menschelijke bedrijvigheid, zooals : de hoedenmaakster, de oesterverkoopster, de mandenvlechter, de slotmaker, enz., waarbij een uitmuntende verklarende tekst in Esperanto gevoegd is. Het is opvallend, hoeveel men in dit kleine boekje leeren kan. De tekst wordt b. v. gelezen, vertaald. Ongetwijfeld zal men tal van ongekende woorden met behulp van het woordenboek of door het beschouwen der plaatjes aanleeren. Nadien brengt men den vertaalden tekst terug in het Esperanto over, schriftelijk, op zicht of op beide wijzen. Men kan met het oog op de printjes de verklaring in het Esperanto terugvinden en zelfs de uitleggingen aan anderen mededeelen.

***

Ten laatste moeten wij wijzen op twee deeltjes van *Kelkaj floroj esperantaj*, opgesteld en uitgegeven door den wakkeren drukker der B. S., den Heer Witteryck.

Beide boekjes zijn goed verzorgd en met mooie plaatjes opgeluisterd. Zij zijn eveneens gering van prijs en kosten slechts 20 centiemen ieder. De uitgever kondigt aan, dat er nog drij nummers in dien aard zullen verschijnen.

Het geldt hier eene verzameling van kluchtige voorvalletjes en geestige woordspelingen, zeer aardig en zeer aangenaam voorgesteld. De meeste zijn zeer pittig en men heeft er plezier van ze bij gelegenheid na te vertellen. Het spreekt van zelfs, dat het eene zeer leerrijke oefening zal wezen, die in het Esperanto op te dienen.

***

De Esperanto leerenden dienen wel te weten, dat het niet volstaat eenen leergang te volgen en de eene of andere spraakleer door te werken. Het aangeleerde moet onderhouden en uitgebreid worden.

Als natuurlijk gevolg moet men zich nu en dan eenige werken in Esperanto aanschaffen.

Deze, die wij hooger besproken hebben, zijn zeer degelijk, licht verteerbaar en daarbij uiterst goedkoop. Daarom hebben wij ze luid geroemd en warm aanbevolen.

AMATUS.

Belga Kroniko.

Dum pasinta monato ni ne ricevis multegon da novaĵoj; kaj tio estas iomete komprenebla : dum la unuaj monatoj de l' vintro, oni propagandas, oni pretigas la kursojn, oni paroladas; sed poste venas la laboro, la silenta laboro kiun oni ĝenerale ne priparolas, laboro ofte freneziga, sed ankaŭ promesplena por la estonto. Tion ĉi montras la sciigetoj alvenintaj dum la lastaj tagoj :

***

Dum Januaro nuna, S^{o} Blanjean donos kursojn en *Laeken* kaj en *Kortrijk*; en tiu lasta urbo oni eĉ priparolas fondon de grupo.

En *Spa* baldaŭ okazos kurso, tion ni jam diris en nia antaŭa n^{o}. Sed jen estas kuraĝiga novaĵo : la Spa'a urbestraro pruntedonas kunvenejon, lumigante kaj varmigante ĝin senpage, same kiel faris la Antverpena urbestraro por la virina kurso nun okazanta.

En *Duffel*, ni organizis kurson antaŭ kelkaj semajnoj; ni havas dekkvinon da lernantoj, konsistantaj el universitataj kaj normalaj studentoj, kuracistoj kaj instruistoj. Plezure ni revidis la lernintojn kiujn ni instruis antaŭ du jaroj.

Antaŭ kelkaj tagoj ni fondis nian « Duffel'a grupeto » n, sub prezidanteco de D^{o} Jacobs.

Plie, ni ĵus donis privatan kurson por kelkaj fraŭlinoj, inter kiuj estis Germanino el Düren, loĝinta en Duffel dum sia libertempo. Ŝi fariĝis ja lerta kaj fervora Esperantistino, kaj nun, reirinte en sian urbon, ŝi ekkonigos (ŝi tion promesis propramove) nian lingvon ĝis nun tie nekonatan.

Ni sciiĝis pri ekzisto de grupeto en *La Plante*, apud Namur. Ĝia prezidanto estas S^{ro} Pastro Honincks, tre bona Esperantisto.

Ankaŭ oni transdonis al ni nomojn de deko da Esperantistoj el la kempena vilaĝo *Westmalle*.

Verviers. En nia lasta numero ni iom eraris. La kursojn tie donas :

Ĉe « Cercle Polyglotte » : S^{o} Mathieu,

Ĉe « La Mutuelle, Université Populaire » : S^{o} Harold E. Palmer, lingva profesoro.

CHRONIQUE BELGE.

Pendant le mois qui vient de s'écouler, nous n'avons pas reçu des quantités de nouvelles, ce qui est d'ailleurs compréhensible : les premiers mois d'hiver sont consacrés à la propagande ; on prépare et arrange les cours, on fait des conférences ; l'on entre ensuite dans la période de travail silencieux dont en général on ne parle pas, travail souvent frénétique mais, aussi, plein de promesses pour l'avenir. C'est ce que montrent les petits avis suivants, arrivés pendant les derniers jours :

***

Dans le courant de Janvier, Mr L. Blanjeau donnera des cours à *Laeken* et *Courtrai* ; dans cette dernière ville on se propose même de fonder un groupe.

A *Spa* se donnera bientôt un cours, ainsi que nous l'avons annoncé dans notre précédent numéro. Mais ce qui rend la chose plus intéressante, c'est que l'Administration Communale met gratuitement à la disposition des organisateurs un local avec chauffage et éclairage, tout comme l'a fait l'Administration Communale d'Anvers pour le cours de Dames qui a lieu actuellement.

A *Duffel*, nous avons, depuis quelques semaines déjà, organisé un cours suivi par une quinzaine d'élèves, se composant d'étudiants universitaires et normaliens, de médecins et d'instituteurs. Nous avons vu avec plaisir revenir les élèves que nous avions au cours, donné il y a deux ans.

Il y quelques jours, nous avons fondé notre petit groupe duffelois, sous la présidence du Dr Jacobs.

De plus, nous venons de donner un cours privé pour quelques demoiselles, parmi lesquelles se trouvait une jeune Allemande, de Düren, venue en villégiature à Duffel. Elle devint bientôt Espérantiste adroite et fervente ; rentrée chez elle, elle va, selon la promesse qu'elle nous en a faite spontanément, se mettre à répandre notre langue que, parait-il, ses concitoyens ne connaissent pas encore.

BELGISCHE KRONIJK.

Gedurende de verloopen maand hebben wij niet bijzonder veel nieuws ontvangen en dit is gemakkelijk te verstaan : de eerste Wintermaanden worden aan de propaganda toegewijd, men bereidt en verzorgt de leergangen, men geeft voordrachten ; maar nadien komt men in het tijdperk der stille werkzaamheid waarvan in het algemeen niet gesproken wordt, hoewel die vol beloften voor de toekomst is. Zulks blijkt uit de volgende berichten, die ons in deze laatste dagen toekwamen :

***

In den loop van Januari zal de Heer Blanjean leergangen geven in Laken *en in* Kortrijk*: in deze laatste stad is men voornemens eene groep te stichten.*

In Spa *zal weldra een kursus geopend worden, zooals wij het in ons voorgaande nummer aankondigden. Hetgeen echter de zaak nog belangwekkender maakt is, dat het Gemeentebestuur kosteloos ter beschikking der inrichters eene zaal stelt met verwarming en verlichting, even als het Stedelijk bestuur van Antwerpen gedaan heeft voor den Damenkursus, die thans gegeven wordt.*

Te Duffel *hebben wij reeds sedert eenige weken eenen leergang ingericht, die gevolgd wordt door een vijftiental leerlingen, nl. studenten bij hoogescholen, normalisten, geneesheeren en onderwijzers. Met genoegen hebben wij de leerlingen terug zien komen, die vóór twee jaren de lessen hadden bijgewoond.*

Eenige dagen geleden hebben wij onze kleine Duffelsche groep gesticht, onder voorzitterschap van Dr Jacobs.

Daarenboven hebben wij eenen bijzonderen leergang voor eenige jufvrouwen gegeven, onder welke zich eene jonge Duitsche bevond; deze jufvrouw is van Düren en verbleef tijdelijk te Duffel. Zij werd weldra eene bekwame en verkleefde Esperantiste; nu zij in hare stad is teruggekeerd, gaat ze zich — volgens de belofte, die ze ons uit eigen beweging heeft gedaan — beijveren om ginder onze taal te verspreiden, die, zoo het schijnt, aan hare medeburgers nog niet bekend is.

***

Belga Gazetaro :

Le Journal des Instituteurs eldonas artikolon pri Esperanto kune kun esperanta kurso de Sº Mathys. (Oni legu pri tio la flandran artikolon de nia kunlaboranto *Amatus*.) Tamen, ni rimarkigu ke tiu kurso enhavas erareton : oni tie instruas la literon ĥ kvazaŭ *g* malmola, kvankam *g* malmola estas la esperanta kaj franca *g* de l' vorto *gant'* aŭ *grav'*.

L'Annonce Timbrologique (belga gazeto filatela) priparolas la progresojn de nia lingvo en Anglujo.

Le Journal des Duployens Belges (stenografia gazeto antverpena) sciigas ke nia « *Belga Sonorilo* » estas trovebla en la legoĉambro de l' klubo « Les Duployens Belges ».

La brusela gazeto « *Le Soir* » raportas pri la honorigo kiun Dº Zamenhof ricevis de la franca Landestraro; ĝi ankaŭ publikigas, *esperante*, la dankan leteron de nia Majstro, kaj aldonas :

« La facileco por kompreni Esperanton estas « miriga »!

Nia kuntrato Sº Chapelier (Bruselo) sciigas nin ke li baldaŭ eldonos « Internacia Revuo libereca » n, tute esperante redaktotan.

J. Coox.

Nous avons appris l'existence d'un petit groupe à *La Plante*, près de Namur. Son président est Mr le Curé Honincks, très bon Espérantiste.

On nous a aussi transmis les noms d'une dizaine d'Espérantistes habitant le village campinois de *Westmalle*.

Verviers. Dans notre dernier numéro, nous avons commis une légère erreur. Les cours y sont donnés comme suit :

Au « Cercle Polyglotte » par Mr Mathieu ;

A « La Mutuelle, Université Populaire » par Mr Harold E. Palmer, professeur de langues.

∴

La Presse Belge :

« *Le Journal des Instituteurs* » donne un article au sujet de l'Esperanto, ainsi qu'un cours écrit par Mr Mathys. (Voir à ce sujet l'article flamand de notre collaborateur *Amatus*). Cependant, nous devons faire remarquer que ce cours contient une légère erreur : on y renseigne la lettre Ĥ comme étant le Ĝ dur, alors que Ĝ dur se prononce comme dans les mots *gant* ou *grave*.

L'Annonce Timbrologique (journal philatélique belge) parle des progrès de l'Esperanto en Angleterre.

Le Journal des Duployens Belges (journal sténographique d'Anvers) annonce que notre « *Belga Sonorilo* » se trouve dans la salle de lecture du Club « *Les Duployens Belges* ».

« *Le Soir* », de Bruxelles, rend compte de la distinction honorifique que le Dr Zamenhof a reçue du Gouvernement Français. Il publie, *en Esperanto*, la lettre de remercîments du Docteur, et ajoute :

« C'est étonnant combien l'Espéranto est aisé à comprendre ! »

Notre confrère Mr Chapelier (Bruxelles) nous informe qu'il va éditer une « Revue internationale libertaire » en Esperanto.

J. Coox.

Wij hebben ook het bestaan vernomen van eene kleine Esperantische groep in La Plante, *bij Namen. Haar voorzitter is de Heer Pastor Honincks, een onzer beste Esperantisten.*

Men heeft ons ook de namen overgemaakt van een tiental Esperantisten, die het Kempisch dorp Westmalle *bewonen.*

Verviers. *In ons laatste nummer hebben wij eene lichte vergissing begaan. De leergangen worden gegeven als volgt :*

In den « Cercle Polyglotte » door den Heer Mathieu; in de volkshoogeschool « La Mutuelle » door den H. Harold E. Palmer, professor van talen.

∴

De Belgische drukpers.

Het « Journal des Instituteurs *» deelt een artikel mede over het Esperanto, alsook eenen leergang geschreven door den Heer Mathijs (zie desaangaande het Vlaamsch artikel). Evenwel moeten wij doen aanmerken dat in dezen kursus eene kleine vergissing geslopen is : men geeft er op, dat de letter* Ĥ *uitgesproken wordt als eene harde* G *; dit is onjuist, daar de harde* G *klinkt als bij de Fransche woorden* gant *of* grave.

De Annonce timbrologique *(Belgisch blad voor verzamelaars van postzegels) spreekt over den vooruitgang van het Esperanto in Engeland.*

Het Journal des Duployens belges *(Antwerpsch stenographisch tijdschrift) kondigt aan, dat onze « Belga Sonorilo » zich bevindt in de leeszaal van den Club « Les Duployens belges ».*

Le Soir, *van Brussel, deelt de eervolle onderscheiding mede, die Dr Zamenhof van de Fransche regeering ontvangen heeft. Hij neemt,* in het Esperanto, *den bedankingsbrief van den Doctor op en voegt er bij :*

« Het is verwonderlijk hoe gemakkelijk men het Esperanto kan verstaan! »

Onze confrater, de Heer Chapelier (Brussel), bericht ons, dat hij een internationaal libertair tijdschrift gaat uitgeven, gansch in het Esperanto. Amatus *(Vertaling).*

BELGA LIGO ESPERANTISTA.

Novjara Letero.

La lernantoj de la Reĝa Blindulejo de Woluwe-Bruselo sendis al la Komitato de la Belga Ligo Esperantista la jenan novjaran leteron :

Estimataj Sinjoroj,

La reveno de la novjartago memorigas al ni la intereson kuraĝigan kiun montras al ni la Esperantistoj Belgaj. Volonte ni volus esprimi al ĉiuj nian dankon kaj sendi al ili niajn plejkorajn bondezirojn ; tio ne estas ebla : almenaŭ ni volas ĝin fari al la estraro de la Ligo kaj ankaŭ montri la feliĉon, kiun ni sentis prola gravaj faroj Esperantistaj de la pasinta jaro : la brilega kongreso, la fondo de la Ligo Belga, kaj laĉiea kaj ĉiama antaŭenirado de nia bela lingvo internacia.

Donu Dio ke tiu progresado ĉiam pligrandiĝu kaj tiamaniere kronu la noblajn klopodojn de la hom- kaj sciencamanta Esperantistaro.

Akceptu, Estimataj Sinjoroj, la respektan kaj dankeman esprimon de niaj sentoj kaj bondeziroj.

La lernantoj de la Reĝa Blindulejo de Woluwe-Bruselo.

Propagandaj Broŝuroj.

Ĵus aperis nova eldono de l' propaganda belga broŝureto, kiun bone konas niaj amikoj. Laŭ tio kion ili rimarkis en la antaŭaj eldonoj, la lastaj ĉapitroj, koncernantaj la nunan staton de la disvastiĝo de Esperanto, estis tute aliigataj kaj plene konigas la grandajn progresojn faritajn de unu jaro, tiel en la tuta mondo (precipe la kongreso) kiel en Belgujo mem (fondo de la Ligo, k. c.). Tial, ni opinias ke tiu broŝureto estas bonega propagandilo kaj ni insiste petas niajn amikojn ke ili volu ĝin uzadi.

Tiu broŝuro estas aĉetebla, profite de la Ligo, laŭ la prezoj montrataj sur la kovrilo. Jam tre ofte ni sendis senpage grandajn kvantojn da tiuj broŝuroj pro propaganda celo. Niaj amikoj, kaj precipe la Ligaj Grupoj (kiujn jam tre favoris la Ligo per la redono de l' kotizaĵoj) ne forgesu ke la Ligo, kiel la grupoj mem, por utile laboradi bezonas monon kaj bonvolu aĉeti kaj disdoni tiujn efikajn broŝuretojn.

La Ĝenerala Sekretario,
Dro M. SEYNAEVE.

Nomaro de la Liganoj

Protektantaj Liganoj.

Francujo : **Parizo** : Generalo Sébert, *Membro de la Franca Scienca Akademio.*

Ligaj Grupoj.

Antverpena Grupo Esperantista : Soj Martens kaj Prist.

Ordinaraj Liganoj.

Kortrijk : Soj A. De Vaere kaj J. Goorieckx.
Namur : Sino Harkin.
Loveno : So Mattelaer.
Verviers : Soj Mathieu kaj Palmer.
Duffel : Soj Desmedt, Loos, Van Uytven E., Van Uytven J., Stevens.

BIBLIOGRAFIO.

Ni detale analizos kaj kritikos la verkojn se oni sendos al ni almenaŭ du ekzemplerojn. Ni nur citos la aliajn.

Internacia Revuo Medicina. — Ni ĵus ricevis la unuan numeron de nova ĉiumonata Esperanta kolego : *Internacia Revuo Medicina.* Kun tre granda plezuro ni ĝin salutas kaj deziras al ĝi tre koran bonvenon. Jam antaŭ du jaroj oni anoncis ĝian naskiĝon, sed, pro diversaj kaŭzoj, la tiam projektita medicina revuo fariĝis la konata « *Internacia Scienca Revuo* ».

La nova gazeto ŝajnas al ni aparte grava por la disvastigado de Esperanto : ĉi tie ni povus tute represi la artikolon publikigitan antaŭ du jaroj favore de l'anoncita medicina revuo.

Ĝi evidente traktas nur medicinajn temojn sed tion ĝi faras laŭ speciala plano : el la grandega amaso de la diverslanda literaturo medicina, ĝi ĉiumonate ĉerpos tion, kio estos utila, serioza, vere taŭga por plene informi la legantojn pri la tuta medicina movado.

La enhavo estas diverslingva : angla, franca, germana, hispana, k. c. sed ĉiu artikolo posedas apudan tradukon en Esperanto. La utilo de tia aranĝo estas evidenta.

Aparta karaktero de la revuo estos tio, ke ĝi elirados ĉiumonate laŭ diversampleksaj kajeroj, laŭ la pli malpli granda multeco de la enpresindaĵoj, kvankam la suma jara paĝnombro estos cirkaŭe 400 ĝis 600.

La unua numero, vere tre interesa, montras formon de 48-paĝa kajero en la formato de Scienca Revuo, kaj enhavas tre riĉan kaj grandan materialon.

Ni tre esperas ke niaj amikoj kuracistoj bonvolos kuraĝigi la novan revuon per siaj abono kaj kunlaborado kaj ankaŭ uzos ĝin por efike propagandi. *Prezo de l'abono* : *12 fr. por unu jaro. Administracio* : *Rue Lacépède*, *33*, *Paris* (*Ve*)

Espero Pacifista. *Monata organo de la Societo Esperantista por la Paco : « Pacifisto ». Abono kun aliĝo al la Societo : 5 fr. Sin turni al Sro G. Moch, 26, Rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine (Seine — France).* Mi deziras ree atentigi la legantojn pri tiu revuo, kiun jam priparolis « *La Belga Sonorilo* » en la momento de ĝia apero. Ĝi estas certe unu el niaj plej belaj kaj plej interesaj revuoj specialaj ; ĉiu numero estas vera broŝuro pritraktanta ĉiuspecajn pacifismajn temojn en tre diversaj rubrikoj : Politiko Internacia — Arbitracio Internacia — Movado pacifisma — Internaciismo — Movado Esperantista — Notoj diversaj, libroj, vortaro pacifisma, k. c.

Ĝia direktoro estas tre konata malnova Esperantisto : Sro Gaston Moch : li tre prave plendas ke la Belgoj ne sufiĉe interesiĝas je lia tiel laŭdinda entrepreno. Tial, kaj precipe ĉar tiu revuo estas vere *tre interesinda,* ni tre alvokas la Belgajn Esperantistojn kaj precipe la Belgajn Grupojn por ke ili subtenu malavare niajn sindonemajn Esperantistajn Pacifistojn.

Oficiala Protokolaro de la Unua Kongreso Universala de Esperanto en Boulogne-sur-Mer. *Prezo : 50 centimoj. Presa Esperantista Societo, 33, Rue Lacépède,* (*Paris Ve*). Ni ĵus ricevis tiun tre interesan oficialan raporton de la Unua Kongreso. Ĝin devas posedi ĉiuj Esperantistaj Grupoj kaj ankaŭ ĉiuj Esperantistoj, ĉeestintaj aŭ ne la kongreson, kiuj vere interesiĝas je la Esperanta Movado. Ni eble priparolos ĝin pli detale en ia venonta numero. Ĝi enhavas la oficialan nomaron de la Lingva Komitato : Belgujon riprezentas en ĝi Sroj J. Jamin, Komto Ch. Lemaire kaj Dro M. Seynaeve.

KOMUNIKAĴOJ.

Alvoko al ĉiuj helpemaj gesamideanoj!

Esperanto pli kaj pli progresas en la tuta mondo. Ankaŭ en la ĉefurbo de Moravio, Brünn, kolektiĝis kelkaj entuziasmitaj germanaj samideanoj, kiuj decidis aktive propagandi per paroladoj, kursoj k. a. Ĉe ĉiu parolado ni intencas aranĝi ekspozicieton de ĉiuspecaj esperantaĵoj por videble pruvi al la nekredema publiko la grandan, tutmondan disvastiĝon de nia kara idiomo. Nehavante pro nia propaganda laboro liberan tempon por kolekti per interkorespondado tiajn dokumentojn, ni do turnas nin al ĉiuj helpemaj, ĉiulandaj geesperantistoj kun la ĝentila peto, al ni afable helpi efektivigi nian entreprenon kaj bonvoli sendi, kiel eble plej baldaŭ, ĉiuspecajn esperantaĵojn: propagandilojn, cirkulerojn, gazetojn, artikolojn, leterojn kaj precipe ilustritajn poŝtkartojn, kiuj objektoj povus pruvi la facilecon, utilecon kaj disvastiĝon de nia kara lingvo. Ni permesas al ni la peton al ĉiuj esperantistaj prezidantoj kaj profesoroj diskonigi nian alvokon kaj esprimas al ĉiuj afablaj helpontoj niajn tutkorajn, antaŭajn dankojn. *Kelkaj Brunnaj Esperantistoj.* — Ĉiujn dokumentojn oni bonvolu sendi al la provizora sekretario : KARLO STEIER *en Brünn* (*Moravio*) *Rothausgasse, 1.*

Esperantista Organiza Komitato. *Cirkulero 4a.* — En tiu cirkulero oni sciigas nin pri la dissendo de la Oficiala Protokolaro de la Unua Kongreso (vidu Bibliografion) kaj pri la organizo de la Dua Kongreso. Komisiite por tio de la Unua Kongreso, la Organiza Komitato decidis unuvoĉe ke la venonta kongreso okazos en Ĝenevo (Svisujo). La Grupo Esperantista de Ĝenevo fondos lokan komitaton, kiu preparos la festojn, ekskursojn, k. c. de la kongreso; la Organiza Komitato, konsente kun la Lingva Komitato, prilaboros la programon de la kunsidoj. Oni konigos poste ĉiujn detalojn; nun oni povas nur sciigi ke la kongreso okazos dum Septembro kaj ke la programo enhavos ekskursojn al Vevey kaj al aliaj svisaj urboj.

Poŝta Kesteto.

Pago per poŝtmarkoj.

Ni ricevis de Sro Ĉefeĉ la jenan leteron : ĝi konigas tre interesajn sciigojn por tiuj kiuj havas monajn interrilatojn kun Anglujo.

Kara Samideano,

Mi legis vian leteron en la Poŝta Kesteto de la Belga Sonorilo. Kion vi skribas estas tute bona de belga vidpunkto. Sed konsideru, mi petas, ankaŭ la situacion de la eksterlandano al kiu vi deziras sendi aŭ de kiu vi deziras ricevi monon. En Anglujo, ekzemple, la ricevanto estas devigata iri al ia poŝtoficejo, kies adreso estas donita en formularo kun la sumo de mono alveninta. Tie oni postulas la nomon de l' sendinto kaj, se oni ne konas lin, la mono estas rifuzata. Ofte, tre ofte, la sendinto forgesas ke la originala mandato kun siaj skribaj sciigoj ne estas liverata al la ricevonto en Anglujo.

Rezultato estas ke mi konstante ricevas monon el Italujo, Belgujo, Svisujo, kaj aliaj landoj, kaj, ne sciante la nomojn de la sendintoj, mi estas devigata atendi ĝis ia signo de vivo alvenas kun plendoj pri mia malzorgeco, malrapideco, k. c. Mi eĉ nun estas la feliĉa posedanto de mandato el Vercelli. (Italujo) de 40 centimoj. Mi skribis al la sola adreso en la adresaro, sed sen respondo. Kion do fari por la kvietigo de mia konscienco ? Alia mandato de 5 ŝilingoj 6 pencoj alvenis el Ĝenevo (Svisujo) hodiaŭ sen nomo.

Eble la sendintoj legas la Belga Sonorilo'n kaj malkaŝos al mi sian identecon.

Alia malbona flanko estas ke la sendonto de ia mandato, en Anglujo, devas iri al ia poŝtoficejo, tie plenigi ian tre malofte uzatan. Por ĝusta plenigo oni ĝenerale bezonas studadi iom da tempo la enhavon de tiu papero. Oni ne devas fari skribajn sciigojn kaj la minimuma afrankaĵo kostas 40 centimojn Aparta letero kostas 25 centimojn, sume do 65 centimojn. Mi preferas do meti poŝtmarkojn en mian leteron ĉe mia skribtablo kaj konfidi la malgrandan sumon al la honesteco de la poŝtestraro.

Mi jam ricevis poŝtmarkojn de Esperantistoj kiuj ilin ricevis el Kanado, Unuiĝitaj Ŝtatoj, Argentinujo, Meksiko, Brazilujo, Turkujo, Peruo, Japanujo, Finlando, Rusujo, Bosnujo, Bulgarujo, Romanujo, Portugalujo, Svedujo, Norvegujo, Danujo kaj el Siera Leono, Transvalo, Venezuelo, Nova Sudvalo, Queenslando, Kapo de Bonespero, India, Nova-Zelando k. c. Ĉu vi pensas ke oni estus sendinta la mendojn se en tiuj landoj ekzistas la samaj maloportunaĵoj kiel en Anglujo ?

Tutkore via

E. ĈEFEĈ.

Respondo : Nia amiko Ĉefeĉ konsideras la aferon de angla vidpunkto. Feliĉe, en la aliaj eŭropaj landoj tiaj malfacilaĵoj ne ekzistas pri poŝtmandatoj, kiuj plej ĝenerale estas la plej facila rimedo por sendanto kaj ricevanto, kaj ni petas ke niaj amikoj ĝin uzu kiam ili povos.

Tamen ni sciigas ke ni akceptos poŝtmarkojn laŭvalore.

J. Coox.

Monoferoj por la ĵurnalo.

Fino Moreau	1.00 fr.
So Foulger, Shrewsbury	0.40 fr.
So Richard, Monaco	0.80 fr.
Institut International de Bibliographie, Bruselo	25.00 fr.

Deziras Korespondadi.

So C. Wilson, 105, rue Van de Werve, Antverpeno : ĉiuj kiuj skribos al li ricevos senpage leteron konigantan certan rimedon kontraŭ reŭmatismoj kaj podagro.

AMUZAĴOJ

GEOGRAFIAJ PROBLEMOJ.

Nomoj de ŝtataj ĉefurboj.

La solvo de ĉiu el la jenaj problemoj estas ŝtata ĉefurbo. Trovu ilin.

PROBLEMO 15a. — Mia unua estas nomo de frukto de iaj arboj aŭ kreskaĵoj ; mia dua kreskas en kampoj kaj taŭgas por fari vestaĵojn.

PROBLEMO 16a. — Infinitiva formo de radiko signifanta « duope » ; nomo de konsonanto.

PROBLEMO 17a. — Mia unua estas aŭdebla ; mia dua estas rajdilo.

PROBLEMO 18a. — Esprimu gajan agon de renversita amuzaĵo ludebla per nigra-blanka kvadrataro.

PROBLEMO 19a. — Mia tuto esprimas teruran malsanon de ia alilokigebla butiko.

PROBLEMO 20a. — Du nomoj de konsonantoj. Se la dua fariĝus la unua kaj returnite, ili signifus ion kio estas kutimo de popolo.

PROBLEMO 21a. — Nomo de malmola konsonanto ; radiko esprimanta agon streĉan por la spirito; ĝoja ekkrio; nomo de l' mola konsonanto respondanta je la unua.

PROBLEMO 22a. — Mia unua estas sursidiĝilo ; mia dua esprimas aferon ĝenerale ; mia tuto estas nomo de virino.

PROBLEMO 23a. — Mia tuto esprimas ion necesan por rememori pri io aŭskultita, sen la litero « t », kaj ĝi kuŝas en glora lando.

PROBLEMO 24a. — Anagramo de ago alproksimiĝa + O.

PROBLEMO 25a. — Malbona faro ; prepozicio ; vokalo.

PROBLEMO 26a. — Nomo de konsonanto, + demanda vorto = Azia urbo.

Oni sendu la solvojn al So J. COOX, Duffel, antaŭ la 31a de Marto. Ni publikigos la nomojn de l' divenintoj. Belajn premiojn ni disdonos al tiuj kiuj estos divenintaj plej multe da problemoj.

Principaux Manuels en langue française.

en vente aux dépôts de la Maison HACHETTE & Cie *et chez* SPINEUX & Cie *à Bruxelles.*

Grammaire et exercices de la Langue Internationale Esperanto par L.DE BEAUFRONT. fr. 1.50
Corrigé de cet ouvrage . . . . » 0.75
L'Esperanto en 10 leçons par TH. CART et M. PAGNIER . . . . » 0.75
Corrigé de cet ouvrage . . . . » 0.50
Dictionnaire Esperanto-Français par L. DE BEAUFRONT. . . . . » 1.50
Vocabulaire Français-Esperanto par TH. CART, M. MERCKENS et P. BERTHELOT . » 2.50
Thèmes d'application par L. DE BEAUFRONT . . . . » 2.00
Tous ces prix s'entendent : port en plus.

Nederlandsche Handboeken.

Bij den schrijver te Hilversum (Holland): **Volledig Leerboek der opkomende wereldtaal Esperanto**, door DREVES UITTERDIJCK, Trompschool, Hilversum : fl. 1.50 (fr. 3.25)
Bij den drukker van *La Belga Sonorilo*, Nieuwe Wandeling, 4, Brugge : **Het Esperanto in 10 lessen**. . . . . fr. 0.50
Verzendingskosten daarboven.

NIAJ VIZITANTOJ.

JOURNAUX ESPÉRANTISTES.

reçus dans le courant du mois dernier :

ESPERANTISCHE BLADEN.

aangekomen in den loop der verledene maand :

Sub jena rubriko ni anoncos regule ĉiujn Esperantajn kunfratojn kiuj sendos ni sian gazeton po 2 ekzempleroj.

Alĝeria Stelo, bimensuel, français-esperanto, M. L. LANDER, rue d'Isly, 57, Alger . . .	fr.	3.00
British Esperantist, anglais-esperanto, 13, Arundel street, London W. C.	»	4.00
Esperanto, français-esperanto, Mr PAUL BERTHELOT, Céret P. O. (France), pour 24 numéros. .	»	3.00
Esperanto, hongrois-esperanto, Mr MARICH AGOSTON, Papnovelde-U. 6, Budapest, IV . .	kr.	3.80
Espero Katolika, esperanto, M[r] EM. PELTIER, Sainte-Radegonde lez Tours, (I. L.) (France) .	fr.	2.50
Germana Esperantisto, allemand-esperanto, MM. MÖLLER & BOREL, 96, Prinzenstrasse, Berlin	mark	3.00
Internacia Revuo Medicina, en toutes langues et en Esperanto, Imprimerie Espérantiste, 33, Rue Lacépède, V, Paris	fr.	12.00
Juna Esperantisto, esperanto, 9, Avenue des Vollandes, Genève (Suisse)	»	2.00
Lingvo Internacia, bimensuel, esperanto, 33, rue Lacépède, Paris V[e], ...	»	5.00
avec supplément littéraire	»	7.50
Espero Pacifista, esperanto, Mr GASTON MOCH, 26, rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine (France).	»	5.00
L'Espérantiste, français-esperanto, M[r] DE BEAUFRONT, 4, rue du Gril, Louviers, Eure, (France)	»	4.00
Ruslanda Esperantisto, russe-esperanto, B. Podzaĉeskaja 24, St Petersbourg	»	7.50
Svisa Espero, esperanto, Mr RENARD, 6, rue du Vieux Collège	»	2.50
La Suno Hispana, espagnol-esperanto, M. JIMENEZ LOIRA, Avellanas, 11, presejo, Valencia-Espana	»	3.00
Tra la Mondo, illustré, esperanto, 15, Boulevard des Deux Gares Meudon (S. O.) France .	»	8.00